

Némi zemljevidi.

(Iz zbornice ljetomskih učiteljev 30. dec. preteč. l.)

Važnost zemljepisnih znanosti se je že po večem povsod spoznala. Zavoljo tega se je zemljepisni nauk vdomačil tudi v naj nižih, t. j. v ljudskih ali narodnih šolah. Nihče naj bi ne bil, da ne bi vsaj sploh nekoliko vedel o zemlji, na kateri živi človeški rod, ali saj o ozi svoji domovini, za katero bi se moral že iz domoljubja zanimivati. Kdor hoče kak namen gotovše doseči, rabiti mora za to prava sredstva. Kdor si hoče zemljepisja do dobrega naučiti, in to v kratkem času, z malim trudom, posluževati se mu je tudi naj primernejših pomočkov. Zemljepisje šteje se med rečne nauke, pri katerih se z najboljšim vspehom podučuje na kazavni način, s pomočjo slik, zemljevidov, ki nam na papirji v majhni meri predstavljajo ali celo zemljo, ali dele sveta, posamne države in dežele, ali gore in hribe, ali morje, reke in potoka, ali mesta, terge in vasi itd. Zemljevide, pri katerih so vse naštete reči opisane, t. j. zaznamovane z imeni, imenujemo navadne (normalne) ali govoreče zemljevide. Nasproti pa pravimo zemljevidom brez imen, da so némi (mutasti) zemljevidi. O koristi in rabi teh hočemo nekoliko spregovoriti. Némi zemljevidi imajo namen, da se učenec več in boljše nauči zemljepisja, da je pri učenju delavnejši, pazljivši, sploh da svoje duševne zmožnosti bolj budí, da mu je učenje to prijetnejše in kratkočasnejše. Tudi za učitelje imajo némi zemljevidi prednost, da se učitelj lahko popolnoma prepriča o vednosti učencev.

Pri popisanih navadnih zemljevidih ni toliko težavnosti razlagati to ali uno deželo, to ali uno gorovje ali porečje; kajti vse to je zaznamovano z imeni manj ali več. Na némih zemljevidih pa ni niti ene besede; učenec mora vse to sam uganiti, in prav uganiti. Kako je pa to mogoče? Kako se torej rabijo némi zemljevidi?

Naj prvo treba je opomniti, da pri rabi teh zemljevidov treba je imeti tudi navadne (govoreče) zemljevide. Brez poslednjih je dobri namen némih zemljevidov skoraj nemogoč in le po malem dosegljiv. Razločujejo se kakor navadni tudi némi zemljevidi v stenske, za rabo v šolah in v ročne néme zemljevide za domače učenje. Za naj boljši uspeh je treba obojih. Učitelj najprvo razlaga popisani stenski zemljevid; to ponavlja kateri boljših učencev; potem se opiše na tisti način ravno tisti pa némi zemljevid. Učenci z učiteljevo pomočjo to ponavljajo. Domá pa vzemó v roko svoje ročne zemljevide, govoreče in néme, ktere sleduje si z ozirom na prve popolnoma prisvojiti morejo tako, da v prihodnji učni uri morejo biti v stani imenovati vse tiste gore, reke, mesta, ki so na zemljevidu zaznamovane, in ktere so jim bile v učenje naložene. Jako mikavno je, ako se v ročne zemljevide brez pomoči

navadnih zemljevidov, tudi zapisujejo imena dežel, mest i. t. d. To je zelo primerna šolska naloga, iz ktere se učitelj o pridnosti svojih učencev zlasti takrat more prepričati, kedar mu časa primanjkuje za ustmeno izpraševanje. To je tudi nekakov navod k risanju zemljevidov, ktero naj bi se v višjih razredih ljudske šole začejalo, ako bi se s tem ne potrosilo mnogo časa.

Kje pa se dobé némi zemljevidi?

Pri Ignacu Fuchs-u na Dunaji (Kärntnerstrasse št. 63); pri tem trgovcu se dobé némi in navadni zemljevidi v velikosti navadnih ročnih zemljevidov po 1 kr. Zvezek (atlas) s 30 mnogoverstnimi, bodi si z nemimi ali govorečimi zemljevidi, veljá 30 kr. Risani so s svitlovišnjevo barvo. Cenejših in zraven praktičnejših zemljevidov še nisem videl.

Zavoljo tega jih priporočam učiteljem in učencem ljudskih in srednjih šol, da se koristno učno sredstvo razširi in ž njim pospešuje učenje jako potrebne zemljepisne znanosti. L.

„Slovanski Pedagog“,

časopis za slovansko učiteljstvo.

Tako se imenuje novi pedagoški list, ki bode shajal v petih slovanskih jezikih v Pragi na svetlo. Oznanilo tega velikega lista, je tako-le: „Skorej vsi slavjanski narodi v Avstriji gledajo bolje na šolski napredek pri Nemcih, Francozih in drugih neslovanskih narodih, kakor pa na to, kar so sorodna plemena v šolstvu storila.

Iz vednega nasledovanja tujih vzorov in posnemanja tujih navad pa prihaja kvarjenje narodnosti, izvira slabljenje vlastne dušne plodnosti in na zadnje literarna odvisnost, s ktero se narodi odvrtaajo s prirojenega pota, na katerem edino se morejo v svoji individualni posebnosti vspešno izobražati in razvijati.

Da se šolstvo slavjanskih narodov oslobodi takega škodljivega vpliva tujih literatur, treba da se vsi bolje oziramo na literature slavjanskih narodov, da bode to, kar je eno pleme iskusilo, na hasen vsem drugim plemenom.

Prepričani, da je vzajemnost narodom slavjanskim, vzlasti pa avstrijskim, posebno v šolskih stvareh potrebna, da v prirojeni svoji posebnosti z ohranjenjem svojega narodnega značaja razvijaje se morejo z drugimi narodi na poti obraženosti z enakimi koraki dalje stopati, porodila se je v pedagogih zbranih na prvem shodu v Zagrebu ta misel, naj bi se ustanovil organ, v katerem bi pedagogi vseh slavjanskih narodov svoje izkušnje v svojem jeziku razodevati mogli za poduk in podbujo